

МЕНЕДЖМЕНТ

MANAGEMENT

Баглей Ростислав, Бучинська Тетяна, Гомотюк Вікторія. Основні напрями розвитку технологій операційного менеджменту в сучасних умовах. *Економічний дискурс*. 2022. Випуск 1-2. С. 106-116.
DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2022-1-12>

УДК 65.012.32 : 65.015
JEL Classification M11, O32

Баглей Ростислав

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

E-mail: rbaglej@gmail.com
ORCID: 0000-0002-4617-1855

Бучинська Тетяна

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

E-mail: t.buchynska@wunu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-3783-3757

Гомотюк Вікторія

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

E-mail: v.bryhadyr@wunu.edu.ua
ORCID: 0000-0003-4723-9097

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Анотація

Вступ. Інноваційний шлях розвитку сьогодні вважається найбільш раціональним та ефективним. Стає очевидною актуальність застосування сучасних технологій у всіх сферах, у тому числі й у системі операційного менеджменту. Операційний менеджмент полягає в ефективному управлінні будь-якими операціями, проте останнім часом це стає дедалі складнішим. Поява великої кількості прогресивних технологій дозволяє суб'єктам приймати рішення, які мають призвести до важливих і стратегічних позитивних наслідків для компанії. Однак це може завдати шкоди, викликати негативні процеси для внутрішнього життя, торкнутися структури компанії. Головне тут – це ефективність у керуванні операціями будь-якого характеру. Тим самим найбільш актуальним

слід виділити розгляд основних напрямів розвитку технологій операційного менеджменту.

Методи. В процесі дослідження використані загальнонаукові і спеціальні методи, зокрема: аналітичний метод застосовувався при огляді літературних джерел; метод класифікації дав змогу диференціювати основні компоненти операційного менеджменту; метод опису – надати їм детальну характеристику; монографічний метод був використаний при вивченні літературних джерел з питань деталізації елементів операційного менеджменту; системно-аналітичний метод застосовано при обробці отриманої інформації.

Результати. У статті розглянуто теоретичні та організаційно-практичні засади розвитку операційного менеджменту в компаніях. Встановлено, що сьогодні відбувається модернізація та перегляд низки питань щодо ефективності системи управління виробництвом в компаніях у зв'язку з активним переходом до світових критеріїв ефективності управління виробництвом та виходом з кризи. Запропоновано напрями розвитку операційного менеджменту, котрі дадуть змогу модернізувати структурні елементи керівництва в компанії.

Перспективи. Отримані рекомендації можуть бути використані для підвищення ефективності діяльності операційного менеджменту, яка передбачатиме вдосконалення методології, розвиток прогресивної нормативної бази, зростання професіоналізму менеджерів щодо управлінської діяльності, котра має бути спрямована на комплексне вирішення проблем удосконалення процесів розробки, прийняття, а головне реалізації управлінських рішень, що безпосередньо впливатиме на підвищення ефективності виробництва в майбутньому.

Ключові слова: операційний менеджмент, компанія, ефективність, бізнес-середовище, бізнес-процес.

Вступ.

Сучасні умови, в яких функціонують компанії, зумовлюють необхідність застосування системних перетворень в менеджменті, зокрема розвиток таких його функцій як: планування, організація, прогнозування, облік, аналіз і контроль, що вимагають змін під впливом чинників зовнішнього і внутрішнього бізнес-середовища, котре швидко змінюється. Модернізація роботи операційної системи у компаніях була викликана необхідністю підвищення її продуктивності та ефективності, що зумовило наголос на такий важливий складник як операційний менеджмент.

Цільове призначення операційного менеджменту ще донедавна обмежувалося забезпеченням зростання результативності виробничої діяльності. Розвиток концепцій операційного менеджменту збільшило спектр організаційних завдань, що підлягають вирішенню, в результаті еволюція концепцій сприяла створенню та подальшому впровадженню різноманітних ефективних інновацій. Завданням операційного менеджменту є забезпечення здатності персоналу компанії до впровадження технологічних нововведень, готовність підтримувати персонал у процесі зміни технології менеджменту.

Операційний менеджмент передбачає комплекс дій щодо перетворення будь-яких видів ресурсів для створення продукції, надання послуг, виконання робіт. Операційний менеджмент в компанії одночасно є одним із джерел ідей, що є основою інновацій та системою, в рамках якої інновації реалізуються. В умовах інноваційної економіки операційний менеджмент повинен забезпечувати можливість реалізації співробітниками своїх ідей, стимулювати їхню творчу активність та створювати умови для практичного впровадження нововведень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Теоретичною базою досліджень розвитку операційного менеджменту є праці багатьох науковців, серед яких слід відзначити таких дослідників, як: Деордієва В. А. [1], Еквілайн Н. Д., Захаров В. А. [2-3], Калінін О.В. [4], Лазановський П. П. [5], Луцик Т. Р. [6], Невмержицька С. М. [7], Некрасов Я. С., Орленко Я. Ю. [8], Плотніченко С. Р. [9], Солodka О. В. [10], Сорока А. М. [11], Стеців Л. П., Сумець О. М. [12-13], Чейз Р. Б. [14], Черкашина М. В. [13], Шапоренко О. І. [15], Якобс Р. Ф. [14] та ін.

Однак, теоретичне обґрунтування операційного менеджменту перебуває на етапі концептуального оформлення, оскільки більшість аспектів дослідження науковців до сих пір раціонально не обґрунтовані. Необхідність цих досліджень обумовлюється швидким розвитком нових форм бізнесу, в яких операційний менеджмент займає домінуюче становище.

Мета.

Актуальність взаємозв'язку результатів виробництва та операційної діяльності для формування бізнес-потреби, висока практична значущість впливу операційного менеджменту на діяльність промислової компанії у сучасній економічній системі визначили мету дослідження.

Методологія дослідження.

Для досягнення поставленої мети використано діалектичний метод пізнання дії економічних законів, системний підхід до вивчення економічних явищ, а також низка інших методів: теоретичного узагальнення, системного аналізу і синтезу (для комплексної характеристики технологій операційного менеджменту); логіко-історичний метод (для вивчення базових концепцій і теорій розвитку операційного менеджменту); інституціональний підхід (для з'ясування передумов, напрямів і перспектив формування векторів розвитку операційного менеджменту); абстрагування та формалізації (для обґрунтування детермінантів розвитку операційного менеджменту). Методологічною основою дослідження слугували теоретичні розробки вчених з питань операційного менеджменту.

Результати.

Поняття операційного менеджменту з'явилося під час становлення класичних концепцій та пов'язане з іменами Ф. Тейлора, А. Файоля і передбачало насамперед, управління виробництвом, технологічними операціями. Організаційно-технологічний рівень вважався нижчим рівнем «піраміди» управління компанією.

Проте за умови зміни технологій виробничих процесів, механізм поняття операційного менеджменту розширюється. Відхід від ієрархічних структур до гнучких, матричних, проектних, мережевих призводить до акцентування уваги операційного менеджменту на бізнес-процесах, а не на виробничій ділянці чи цеху. Наскрізні мережі, пов'язують усі об'єкти процесом задоволення потреб клієнтів, споживачів, що призводить до розширення обов'язків менеджера нижчого рівня. Крім координації технологічних операцій його починають дедалі більше турбувати питання економічні (собівартість, калькуляція витрати часу, ресурси, продуктивність праці). Операційний менеджмент охоплює окремі рівні тактики і стратегії компанії. Причиною цієї тенденції є не лише прискорення НТП, розвиток інноваційних процесів, а й зростання ерудованості, компетентності, кваліфікації, освіченості фахівців, їхньої психологічної готовності до такої роботи.

Метою операційного менеджменту слід вважати формування ефективної системи управління операціями не тільки у виробництві, а й у сфері сервісу. Операційний менеджмент націлений на побудову управлінських систем, що забезпечують виконання необхідних дій і процедур для одержання ринкового результату діяльності підприємства [12, с. 140].

Операційний менеджмент є центральною ланкою підприємства і створюється на основі раціонального (вертикального і горизонтального) розподілу праці та поєднання в часі й просторі предметів, засобів і самої праці [9, с. 60].

Операційний менеджмент – це всі види діяльності, пов'язаної з трансформацією матеріалів, інформації чи покупців [1]. Операційний менеджмент як окремий вид управлінських дисциплін виник для вирішення проблемних промислових управлінських завдань. Незважаючи на своє промислове походження, він сьогодні перетворився в ширший та глибший управлінський підхід, ніж просте управління промисловими операціями [10, с. 243].

Операційний менеджмент як елемент системи управління значно впливає на ефективність діяльності, інтегруючи взаємодію підрозділів підприємства його взаємозв'язки з постачальниками і споживачами [2, с. 337].

А. М. Сорока вважає, що операційний менеджмент полягає як в ефективному, так і в раціональному управлінні будь-якими операціями. Ефективність може бути визначена як досягнення поставлених перед системою цілей; у загальному значенні ефективність – це

задоволення потреб покупців. Раціональність – це досягнення цілей, чи задоволення потреб, з використанням мінімуму ресурсів [11, с. 80].

Виходячи з наведених визначень та наявної практики вище зазначені науковці вважають, що предметом дослідження в операційному менеджменті є діяльність, пов'язана з розробкою, використанням та удосконаленням виробничих систем, на основі яких виробляється продукція підприємства, та керування цією діяльністю.

Таким чином, операційний менеджмент – це наука та практика ефективного управління процесами перетворення вихідних ресурсів усіх видів у готові товари та послуги. Сферою діяльності виробничого (операційного) менеджменту є як матеріальне виробництво, так і надання послуг. У контурі цієї науки виділяють загальні ознаки управління виробництвом та наданням послуг, характерні для всіх сфер діяльності. Такі види виробничої та управлінської діяльності, як: прийняття рішень, вибір стратегії розвитку, вибір розміщення підприємства, проєктування виробів та послуг, планування та інші є основними у будь-якій бізнес-організації.

Мета операційного менеджменту – це сформувати ефективну систему управління операціями у виробництві. Він спрямований на побудову «керованих» виробничих систем шляхом виконання специфічних дій і процедур із завданням отримання ринкового результату діяльності фірми. Ринковий вибір може будуватися лише на чіткому професійному врахуванні об'єктивних обмежень, критеріїв та стандартів.

Оптимальні операційні рішення вимагають від керівника перебування у центрі виробничої системи, що розвивається. Поєднання в одному цілому основних факторів та аспектів діяльності підприємства – фінансових, організаційних, ринкових, технологічних та ін. – вимагає, щоб процес формування ефективної системи управління здійснювався на базі раціонального управління операціями.

Окремі автори переконані: «...добре налагоджений операційний менеджмент можна розглядати як важливу передумову адаптації підприємства до ринкових умов господарювання та запоруку його життєздатності й успішності у конкурентному середовищі» [9, с. 59].

У сучасних умовах операційний менеджмент є жорстким імперативом для успішного ведення бізнесу, оскільки він орієнтований на ведення бізнесу рентабельним способом. З такою думкою погоджуються Сумець О. М., Черкашина М. В. [13], які констатують, що, якщо до 90-х років ХХ століття операційний менеджмент був синонімом слова «виробничий менеджмент» і визначався як діяльність, пов'язана з розробкою, використанням та удосконаленням виробничих систем, на основі яких виробляються основна продукція та послуги компанії, то в даний час операційний менеджмент набув більш широкого значення і полягає в ефективному та раціональному управлінні будь-якими операціями.

Основою операційного менеджменту є управління виробничою системою, яка використовує операційні ресурси компанії для перетворення фактора виробництва (входу), що вводиться, в обрану нею продукцію або послугу (вихід). Операційні ресурси компанії представлені п'ятьма видами: персонал; заводи; матеріали та комплектуючі вироби; процеси; системи планування та управління. Повна система виробничої діяльності компанії називається операційною системою. Звідси випливає, що операційний менеджмент – це управління повною системою виробничої діяльності підприємства як комплекс системних заходів з управління операційним результатом, що передбачає:

- побудову операційних бізнес-процесів;
- організацію діяльності електронного комунікативного центру (офісу);
- ІТ-супровід операційного управління;
- розвиток операційних менеджерів та персоналу;
- операційне бюджетування.

Отже, сутністю операційного менеджменту є інформаційний мотивуючий вплив професійно підготовлених фахівців – функціональних та операційних менеджерів – на виробничий персонал та

відповідні бізнес-процеси. Операційний менеджмент за характером є інтегруючим і передбачає скоординоване управління операціями компанії. Предмет вивчення операційного менеджменту – принципи та методи управління виробничою діяльністю підприємства, сукупність трудових і природних процесів, у результаті здійснення яких створюється продукція та надаються послуги. Економічною сутністю операційного менеджменту є формування доданої вартості та потоку створення цінності для споживача.

Таким чином, у сучасних умовах операційний менеджмент орієнтований на те, щоб бізнес був прибутковим і ефективним, тобто виправдовував інвестиції, вкладені у нього, та понесені витрати. Іншими словами, в рамках операційного менеджменту управління має бути організоване так, щоб виконання кожної операції сприяло отриманню прибутку, також його можна використовувати до будь-яких видів діяльності та процесів в залежності від завдань та цілей досягнення.

Доцільно виділити такі основні принципи операційного менеджменту:

- орієнтація на споживача;
- стратегічна спрямованість;
- взаємовигідні відносини та інтеграція з постачальниками й партнерами;
- процесний підхід;
- системний підхід;
- якість роботи та відповідальність персоналу;
- стабільність та безперервний розвиток компетентності персоналу;
- залучення працівників;
- командна робота;
- створення в колективі атмосфери довіри, здорового психологічного клімату, що стимулює хорошу роботу і творчість;
- постійне вдосконалення якості продуктів, процесів та операцій;
- витрати – ефективне використання всіх видів ресурсів та постійне зниження витрат;
- гнучкість – швидке оновлення асортименту та зміна обсягів випуску продукції відповідно до індивідуальних запитів клієнтів;
- швидкість – скорочення часу на виробництво та обслуговування;
- дотримання етичних норм, законів, міжнародних стандартів та обмежень, пов'язаних з охороною навколишнього середовища;
- лідерство керівництва – менеджери вищої ланки повинні відповідати за реалізацію перелічених принципів.

Отже, операційний менеджмент є важливою та обов'язковою системою на кожному підприємстві в умовах сучасних ринкових відносин. Призначення операційного менеджменту у тому, щоб сприяти створенню товарів – виробів чи послуг, які організація може з вигодою для себе реалізувати на ринку. Це і призводить до досягнення мети цього виду менеджменту – оптимізації виходу системи, що оперує, шляхом максимального задоволення споживчого попиту.

Результатом діяльності системи є виготовлення певного специфічного товару (або послуги), який задовольнить запити споживача. Але це не єдина вимога. Дослідники вказують, що споживач має бути задоволений також ціною товару, і часом його надання [14]. Ці три складові: специфіковані товари, що відповідають усім вимогам щодо якості, їх ціни та час їх надання – є основними джерелами задоволення споживчого попиту та одночасно основою для визначення конкурентного статусу бізнес-організації, що їх виробляє. Тому їх розгляд не можна відривати від аналізу проблем керування виробництвом. Основні структурні елементи операційного менеджменту компанії відображені на рис. 1.

В операційного менеджменту важливим аспектом є цілі, які пов'язані зі зменшенням витрат без втрати швидкості та якості результатів виробництва. Операційний менеджмент є інструментом підвищення операційної ефективності діяльності, що забезпечується через оптимальність

виконання кожної операції, і тому в рамках операційного менеджменту необхідним є не тільки призначення операційного або виконавчого директора, скільки інтеграція учасників бізнес-процесів у безперервну систему постійного вдосконалення діяльності.

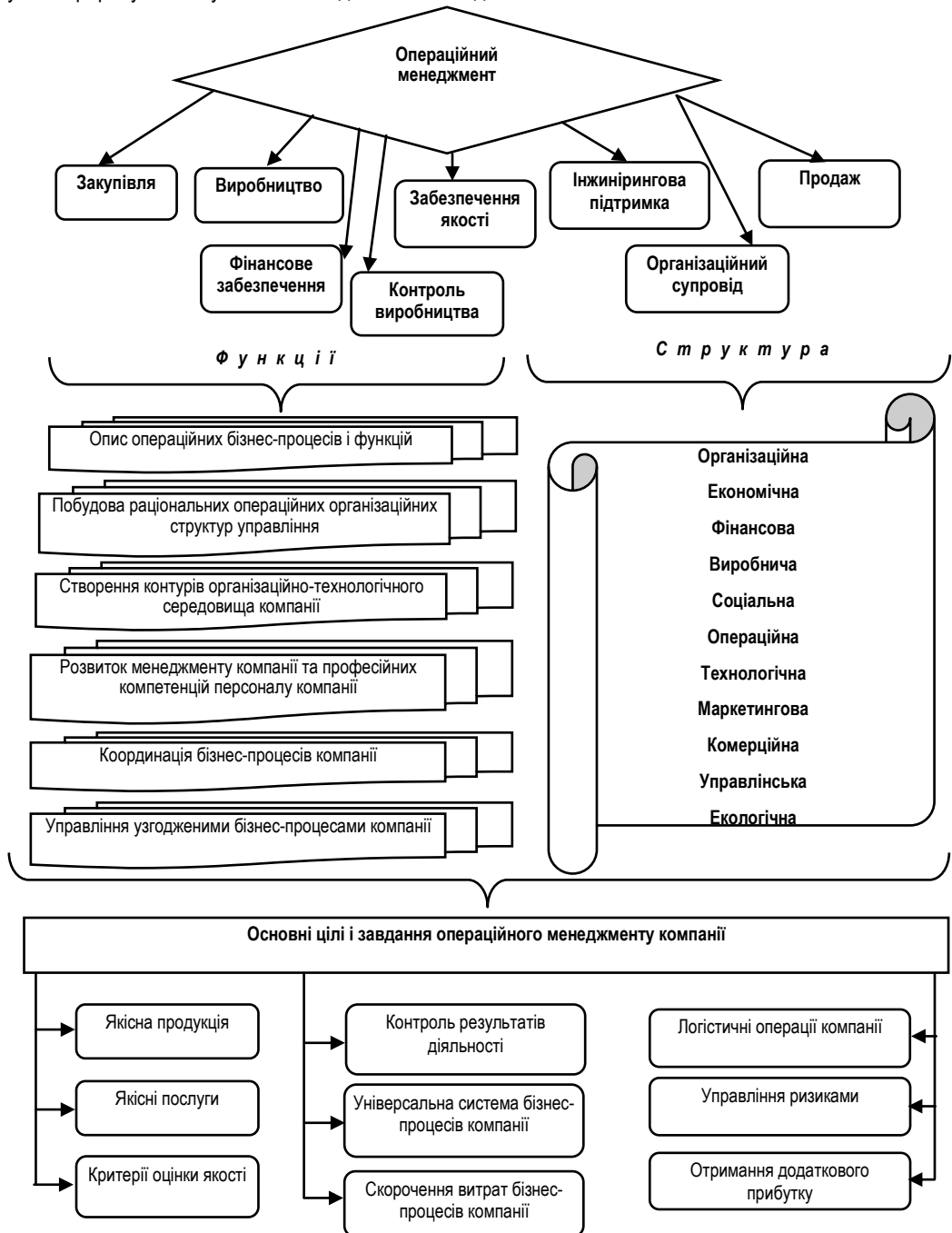

Рис. 1. Структурні елементи операційного менеджменту компанії*

*Джерело: авторська розробка.

Актуальність використання принципів операційного менеджменту під час управління виробничо-технологічними та організаційно-економічними процесами діяльності компаній обумовлена тим, що [1; 7; 14]:

- базові потреби працівників підрозділів компаній повністю задоволені;
- усі працівники цих підрозділів компаній мають відповідні професійні компетентності;
- працівники підрозділів мають тісний зв'язок з іншими підрозділами, що дозволяє їм переймати позитивний досвід роботи.

Оскільки одним з основних принципів операційного менеджменту є орієнтація на споживача за такими головними критеріями, як: якість продукції, оновлення асортименту та зміна обсягів випуску продукції, необхідно проводити дослідження та анкетування з метою виявлення потреб споживачів та розробки стратегії їх задоволення. Для цього необхідно призначити осіб, відповідальних за проведення досліджень, які згодом контролюватимуть здійснення нових стратегій.

Іншим важливим критерієм є відносини між партнерами та постачальниками. Підприємство має бути впевнене у своїх постачальниках. Для цього керівництво зобов'язане уважно вивчити фінансові контакти потенційних партнерів, поточний стан їх справ, а також вигоди, які можливі у співпраці з ними. Працюючи з партнерами необхідно шукати методи раціонального використання активів для забезпечення товарами, послугами і ресурсами.

Визначальними принципами операційного менеджменту є: якість роботи та відповідальність персоналу, стабільність та безперервний розвиток компетентності персоналу, залучення працівників, командна робота, а також створення в колективі атмосфери довіри, здорового психологічного клімату, що стимулює хорошу роботу і творчість. Саме безперервний розвиток компетентності персоналу є найважливішим у сучасному бізнес-середовищі.

Чим швидше персонал зможе перенавчитися на нові стандарти, навчитися працювати на сучасному обладнанні та знаходити різні підходи у вирішенні питань, що виникають у процесі виробництва та реалізації товарів і послуг, тим вищою буде ефективність їх роботи, а також роботи всієї компанії. Для цього необхідно проводити набір персоналу відповідно до чітко поставлених вимог компанії, а також ввести систему мотивації для збільшення продуктивності праці.

Посилення конкуренції, наявність кризової економічної ситуації у багатьох галузях національної економіки виявляє необхідність у вдосконаленні системи управління, робить це актуальною необхідністю. Формування загальної концепції розвитку системи операційного менеджменту зумовлює створення ефективної системи управління. Нижче запропоновано низку найбільш актуальних напрямів розвитку, котрі дадуть змогу модернізувати цю структуру в компанії:

1. Система управління виробництвом має складатися з 3 сфер: сфери стратегічного управління, сфери оперативного управління та сфери взаємодії. Відсутність чіткої стратегії може призвести до неефективного управління з боку керівництва, що не дасть змоги об'єктивно оцінити можливості виробництва та зовнішні загрози, а також призведе до зменшення економічного маневру діяльності. У процесі формування і вдосконалення операційної системи компанії необхідно зробити правильний вибір технології, яка стане основою виробництва товарів та надання послуг.

2. Підвищення наукової обґрунтованості, яке передбачатиме вдосконалення методології, розвиток прогресивної нормативної бази, зростання професіоналізму менеджерів. В даному періоді вся управлінська діяльність має бути спрямована на комплексне вирішення проблем удосконалення процесів розробки, прийняття, а головне реалізації управлінських рішень, що безпосередньо впливатиме на підвищення ефективності виробництва.

3. Підвищення рівня інформаційно-технічного забезпечення виробництва. Важливим і необхідним є впровадження технологій управління, новітнього програмного забезпечення та програм, які дадуть змогу вирішувати низку завдань. Активне використання інформаційних технологій дозволяє мінімізувати витрати, знижувати трудомісткість управлінських операцій, оптимізувати процес розробки та ухвалення управлінських рішень.

4. Управління корпоративною культурою, вдосконалення організації праці та міжособистісних відносин, створення умов, за яких кожен співробітник чи учасник процесу буде зацікавлений у кінцевому результаті.

Впровадження сучасних інформаційних технологій в компанії забезпечить:

- вихід на нові ринки, диверсифікацію постачальників.
- створення умов для випуску нових продуктів, розробку ринку «під себе».
- підтримку своєї частки на ринку.
- поліпшення якості та швидкості прийнятих рішень.
- залучення інвестицій та збільшення інвестиційної привабливості.

Висновки і перспективи.

Використання інструментарію операційного менеджменту дасть змогу керувати інноваціями у діяльності компанії. Інструментарій операційного менеджменту спрямований на підтримку інновацій, починаючи з формалізованого фінансового обґрунтування і до підвищення культури обслуговування споживачів. Інструменти операційного менеджменту створюють організаційне середовище реалізації управління потоком інновацій і забезпечують розвиток компанії. Подальші наукові дослідження вимагають поглиблення наукових пошуків щодо впровадження в практику вітчизняних компаній інструментарію операційного менеджменту для підвищення конкурентоспроможності й забезпечення стійкого економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Деордієва В. А., Ільїна А. С. Операційний менеджмент: сутність і роль у забезпеченні конкурентоспроможності організацій. *Ефективна економіка*, 2013. №6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_6_46_2 (дата звернення 28.03.2022 року).
2. Захаров В. А., Іванова В. Й. Аналіз стану операційного менеджменту на промислових підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2013. №8. С. 337-342.
3. Захаров В. А. Конкурентне середовище промислового підприємства та його вплив на операційний менеджмент. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2019. №24. Вип. 1. С. 54-58.
4. Калінін О. В. Операційний менеджмент якості на підприємствах в межах реалізації його інноваційного розвитку. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. №2 (1). С. 218-224.
5. Лазановський П. П., Багнюк Л. І. Розроблення алгоритму організації процесу модернізації техніки в системі операційного менеджменту підприємства. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2017. №1. С. 126–132.
6. Луцик Т. Р., Ігнатенко С. П. Управління персоналом в системі операційного менеджменту. *Економіка і регіон*. 2012. №3. С. 189-193.
7. Невмержицька С. М., Цалко Т. Р. Оптимізація системи операційного менеджменту на підприємствах ІТ-зв'язку як інструмент посилення конкурентоздатності. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 50. С. 148-154. URL: http://market-infr.od.ua/uk/50-2020_2 (дата звернення 28.03.2022 року).
8. Орленко Я. Ю. Упровадження системи операційного менеджменту на підприємствах в умовах ринкової економіки. *Державне будівництво*. 2014. №2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_2_12 (дата звернення 28.03.2022 року).
9. Плотніченко С. Р., Безверхня Ю. В. Операційний менеджмент в системі управління підприємством. *Збірник наукових праць Таверійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2016. №1. С. 59-61.
10. Солодка О. В. Логістичний та операційний менеджмент: взаємозв'язок та субординація. 2008. URL: <http://www.grinchuk.lviv.ua/dbook/24/1148>.
11. Сорока А. М. Операційна стратегія менеджменту в системі управління підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. №4. С. 77-81.
12. Сумець О. Ключові аспекти сучасної парадигми операційного менеджменту. *Agricultural and resource economics: international scientific e-journal*. 2018. №3. С. 129–147.
13. Сумець О. М., Черкашина М. В. Операційний менеджмент: монографія. Харків: Міськдрук, 2013.

152 с.

14. Чейз Р. Б., Эквילайн Н. Д., Якобс Р. Ф. Производственный и операционный менеджмент: пер. с англ. 8-е изд. Москва: Вильямс, 2001. 691 с.

15. Шапоренко О. І. Операційний менеджмент як механізм управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. *Теорія та практика державного управління*. 2014. №4. С. 178-185.

Статтю отримано: 06.04.2022 / Рецензування 23.05.2022 / Прийнято до друку: 30.06.2022

Rostyslav Bahlei

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Department of International Economic Relations
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine

E-mail: rbaglej@gmail.com

ORCID: 0000-0002-4617-1855

Tetiana Buchynska

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Department of International Economic Relations
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine

E-mail: t.buchynska@wunu.edu.ua

ORCID: 0000-0002-3783-3757

Viktoriia Homotiuk

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Department of International Economic Relations
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine

E-mail: v.bryhadyr@wunu.edu.ua

ORCID: 0000-0003-4723-9097

THE MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF OPERATIONAL MANAGEMENT TECHNOLOGIES IN MODERN CONDITIONS

Abstract

Introduction. *The innovative way of development today is considered the most rational and effective. The relevance of using modern technologies in all spheres, in particular in the operational management system, is becoming obvious. Operations management is about effectively managing any operations, but lately it has become more and more complex. The emergence of a large number of advanced technologies allows subjects to make decisions that should lead to important and strategic positive consequences for the company. However, it can cause harm, cause negative processes for internal life, affect the structure of the company. The main thing here is efficiency in managing operations of any nature. Thus, consideration of the main directions of development of operational management technologies should be highlighted as the most relevant.*

Methods. *General scientific and special methods were used in the process of research, in particular: the analytical method was used when reviewing literary sources; the classification method made it possible to differentiate the main components of operational management; the method of description was used to give them a detailed description; the monographic method was used in the study of literary sources on the details of control elements; the system and analytical method was applied in the processing of the received information.*

Results. *The theoretical, organizational and practical principles of the development of operational management in companies were considered in the article. It has been established that today there is a modernization and revision of a number of issues regarding the effectiveness of the production management system in companies in connection with the active transition to global criteria for the effectiveness of production management and the exit from the crisis. Directions for the development of operational management were proposed, which will make it possible to modernize the structural*

elements of management in the company.

Discussion. The obtained recommendations can be used to improve the effectiveness of operational management, which will involve improving the methodology, developing a progressive regulatory framework, increasing the professionalism of managers in relation to management activities, which should be aimed at comprehensively solving the problems of improving the processes of development, adoption, and most importantly, the implementation of management decisions, which will directly affect the improvement of production efficiency in the future.

Keywords: operational management, company, efficiency, business environment, business process.

References

1. Deordiieva, V.A., & Ilna, A.S. (2013). Operatsiyni menedzhment: sutnist i rol u zabezpecheni konkurentospromozhnosti orhanizatsii [Operational management: the essence and role in ensuring the competitiveness of organizations]. *Efektivna ekonomika* [Effective Economy], 6. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_6_46. [in Ukr.].
2. Zakharov, V.A., & Ivanova V.I. (2013). Analiz stanu operatsiynoho menedzhmentu na promyslovyykh pidpriemstvakh [Analysis of the state of operational management at industrial enterprises]. *Biznes Inform* [Business Inform], 8, 337-342. [in Ukr.].
3. Zakharov, V.A. (2019). Konkurentne seredovyshe promysloвого pidpriemstva ta yoho vplyv na operatsiyni menedzhment [The competitive environment of an industrial enterprise and its influence on operational management]. *Visnyk Odeskoho natsionalnogo universytetu* [Bulletin of Odessa National University], 24 (1), 54-58. [in Ukr.].
4. Kalinin, O.V. (2013). Operatsiyni menedzhment yakosti na pidpriemstvakh v mezhakh realizatsii yoho innovatsiynoho rozvytku [Operational quality management at enterprises within the scope of its innovative development]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti* [Theoretical and Practical Aspects of Economics and Intellectual Property], 2 (1), 218-224. [in Ukr.].
5. Lazanovskiy, P.P., & Bahniuk, L.I. (2017). Rozroblennia alhorytmu orhanizatsii protsesu modernizatsii tekhniky v systemi operatsiynoho menedzhmentu pidpriemstva [Development of an algorithm for organizing the process of technology modernization in the enterprise's operational management system]. *Naukovi zapysky Ukrainkoi akademii drukarstva* [Scientific Notes of the Ukrainian Academy of Printing], 1, 126-132. [in Ukr.].
6. Lutsyk, T.R., & Ihnatenko, S.P. (2012). Upravlinnia personalom v systemi operatsiynoho menedzhmentu [Personnel management in the operational management system]. *Ekonomika i rehion* [Economy and Region], 3, 189-193. [in Ukr.].
7. Nevmerzhytska, S.M., & Tsalko, T.R. (2020). Optymizatsiia systemy operatsiynoho menedzhmentu na pidpriemstvakh IT-zv'язku yak instrument posylnennia konkurentozdatnosti [Optimization of the operational management system at IT communication enterprises as a tool for strengthening competitiveness]. *Infrastruktura rynku* [Market Infrastructure], 50, 148-154. Retrieved from <http://market-infr.od.ua/uk/50-2020>. [in Ukr.].
8. Orlenko, Ya.Iu. (2014). Uprovadzhenia systemy operatsiynoho menedzhmentu na pidpriemstvakh v umovakh rynkovoї ekonomiky [Implementation of the operational management system at enterprises in the conditions of a market economy]. *Derzhavne budivnytstvo* [State Construction], 2, Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_2_12. [in Ukr.].
9. Plotnichenko, S.R., & Bezverkhnia, Yu.V. (2016). Operatsiyni menedzhment v systemi upravlinnia pidpriemstvom [Operational management in the enterprise management system]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnogo universytetu* [Collection of Scientific Works of the Tavia State Agro-Technological University], 1, 59-61. [in Ukr.].
10. Solodka, O.V. (2008). Lohistychni ta operatsiyni menedzhment: vzaiemozv'язok ta subordynatsiia. Retrieved from <http://www.grinchuk.lviv.ua/dbook/24/1148>.
11. Soroka, A.M. (2018). Operatsiina stratehiia menedzhmentu v systemi upravlinnia pidpriemstvom [Operational management strategy in the enterprise management system]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes* [Economy. Management. Business], 4, 77-81. [in Ukr.].
12. Sumets, O. (2018). Kliuchovi aspekty suchasnoi paradyhmy operatsiynoho menedzhmentu [Key aspects of the modern operational management paradigm]. *Agricultural and resource economics: international scientific e-journal*, 3, 129-147. [in Ukr.].
13. Sumets, O.M., & Cherkashyna, M.V. (2013). *Operatsiyni menedzhment* [Operational management]. Kharkiv: Miskdruk.
14. Chejz, R.B., Jekvilajn, N.D., & Jakobs R.F. (2001). *Proizvodstvennyj i operacijnij menedzhment* [Production and operational management]. Moscow: Williams.

15. Shaporenko, O.I. (2014). Operatsiinyi menedzhment yak mekhanizm upravlinnia mizhnarodnoiu konkurentospromozhnistiu pidpriemstva [Operational management as a mechanism for managing the international competitiveness of the enterprise]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia* [Theory and Practice of Public Administration], 4, 178-185. [in Ukr.].

Received: 04.06.2022 / Review 05.23.2022 / Accepted 06.30.2022

